

Prof. JEFFREY D. SACHS

Sürdürülebilir kalkınmadan **kaçış yok**

Kuraklıklar, ısı dalgaları, şiddetli fırtınalar, yükselen deniz seviyeleri ve istikrarsız iklim modelleri artık bizim yeni gerçekliğimizdir. **Basiretli hareket etmez ve yaptıklarımızı bilimsel kanıtlara dayandırmazsak,** su stresini, gıda güvencesizliğini ve sosyal krizleri geride bırakamayız. Başka bir deyişle, bugünün büyüyen tehditlerinin üstü örtülemez. Sürdürülebilir Kalkınma Çağı'nın temelinde açıklık, katılım ve bilim olmalı.

Jeffrey D. Sachs Columbia Üniversitesi'nde Sürdürülebilir Kalkınma Profesörü, Sağlık Politikası ve Yönetimi Profesörü ve Dünya Enstitüsü Direktörüdür. Ayrıca Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne Milenyum Kalkınma Hedefleri konusunda Özel Danışmanlık yapmaktadır.

Bir yıl önce, Birleşmiş Milletler (BM) Genel Sekreteri Ban Ki-moon'un bir inisiyatifi olan BM'nin Sürdürülebilir Kalkınma Çözümleri Ağı'nın (SDSN) Brezilya'daki bölümünü başlatmak üzere Brezilya'daydım. O gün duyduğum başlıca mesaj São Paulo'nun büyük bir kuraklıktan mağdur olduğu ama devlete bağlı ve yerel politikacıların bunu gizli tuttuğuydu. Bu tüm dünyanın gerçeği ve giderek büyüyen oranda hem kendi ülkelerini hem de diğerlerini tehlikeye atan bir çevresel krizi görmezden gelen çok fazla siyasi lider var.

Brezilya meselesinde, 2014 yılında devlet yetkililerinin ve yerel yetkililerin aklında başka şeyler vardı: Haziran ve temmuz aylarındaki Dünya Kupası Futbol Turnuvası'na ev sahipliği yapmak ve yılın sonraki döneminde yapılacak seçimleri kazanmak. Böylece zaman içinde kendini kanıtlamış bir siyasi taktiğe güvendiler: Kötü haberleri "iyi hissettiren" bir mesajın ardına saklamak.

Bazı yerlerde ise sadece riskleri görmezden gelmenin de ötesinde aptalca davranıldı. Tüm dünyadaki kıyı bölgeleri gibi Kuzey Carolina'nın kıyıları da, insanların sebep olduğu iklim değişikliği yüzünden deniz seviyesinin yükselmesi tehdidi altında. Ancak 2012 yılında, arazi ıslahı yapanlar Millet Meclisi'ni en azından 2016 yılına kadar devletin kıyı yönetimi politikalarında yükselen deniz seviyeleriyle ilgili bilimsel kanıt kullanımını engellemeye ikna etti. Bu mesele devlet düzeyinde de eşit derecede göze batıyor: Big Oil'den rüşvet yiyen ABD Meclis üyeleri iklim değişikliği gerçeğini tek kelimeyle inkâr etmekte. Ancak politikacılar ve arazi ıslahçıları beğensin ya da beğenmesin, artan çevresel tehditler artık manşetlere taşınıyor. Büyük kuraklık ve temiz su kıtlığıyla ilgili kötü haberler ise Brezilya'dan California'ya ve Orta Doğu'da savaş ortamındaki ülkelere kadar uzanıyor.

AÇIK KÜRESEL MESAJ

São Paulo'nun 20 milyon nüfuslu metropol bölgesi ise dünyanın önde gelen şehirlerinden biri için benzeri görülmemiş bir tehdit olan suyun karneye bağlanması eşiğine geldi. California'da, bölgenin tarihindeki en ağır dönemlerden biri olan dört yıl süren şiddetli bir kuraklığın ortasında, bu kış da yine kuru geçti. Pakistan'da, su ve enerji bakanı "Mevcut şartlarda, gelecek altı ile yedi yıl içinde Pakistan'ın su kıtlığı çeken bir ülke olabileceğini" beyan etti. İran'da, Afganistan'a sınırı olan Hamoun sulak alanları yerel nüfus için ciddi bir tehdit oluşturarak yok oluyor.

Geriye dönüp baktığımızda, komşu Suriye'de 10 yıldır süren kıtlığın, tırmanarak en az 200 bin Suriyelinin öldüğü ve şiddetin bitecek gibi de görünmediği yıkıcı bir iç savaş haline gelen kargaşayı tetiklemedeki rolü açıkça görülüyor. Bu kuraklık yüzünden tahminen 1,5 milyon insan yerinden oldu ve yiyecek fiyatları aniden yükselerek bir protesto, baskı ve nihayetinde savaş spiraline yol açtı. Kuraklık bunu takip eden şiddetin tek açıklaması olmasa da, bunda rol oynadığı kesin.

Kuraklıkların her biri karmaşık bir etkenler karışımını yansıtıyor; uzun vadeli iklim değişikliği, kısa vadeli ya da on yıl süren hava durumu modelleri, büyüyen nüfusların giderek artan temiz su talebi, yerel kaynakların yanlış yönetilmesi ve elbette, siyasi özen ile irade yokluğu. Bu nedenle kuraklıkların her biriyle yerel gerçeklikler ele alınarak, yerel düzeyde yüzleşilmeli.

Dünyanın artan nüfusu (bugün 7.3 milyar ancak 2014 yılına kadar sekiz milyara ve 2040 civarında da dokuz milyara ulaşmış olacak), insan kaynaklı iklim değişikliği ve temiz suyun sulama ile kentsel ihtiyaçlar için aşırı kullanılması (özellikle de şehirler kurak alanlarda kurulduysa) gibi şeylerin tamamı felaket potansiyelini körüklemekte.

Yapılan son araştırmalar bu eğilimlerin artabileceğine işaret etmekte. İnsan kaynaklı iklim değişikliği hakkında yapılan araştırmaların tamamı Libya, Mısır, İsrail, Filistin ve Suriye gibi güvenliğin sıcak noktaları dâhil, Akdeniz bölgesinde yağışların daha da azalarak geçtiğimiz çeyrek yüzyıl boyunca meydana gelen kuraklık eğilimini şiddetlendireceğini göstermekte. Benzer biçimde, Columbia Üniversitesi Dünya Enstitüsü'ndeki meslektaşlarımın yaptığı son araştırmada da, insan kaynaklı iklim değişikliğinin bu yüzyılın ikinci yarısında ABD'nin güneybatısında ve büyük ovalarda sıklığı giderek artan mega kuraklıklara yol açabileceği belirtilmekte.

BÜYÜYEN TEHDİTLERİN ÜSTÜ ÖRTÜLEMEZ

Bu yılın Eylül ayında, dünya liderleri BM'de bir araya gelerek bu artan tehditlere yönelik bir dizi Sürdürülebilir Kalkınma Hedefi (SHK) belirleyecek. Bu SKH'leri küresel eylemi garanti etmez ama ABD Başkanı John F. Kennedy'nin BM anlaşmaları hakkında bir zamanlar söylediği gibi, dünyayı eyleme doğru yönlendirmeye yardımcı olacak bir manivela görevi görebilirler. SKH'ler için planlama yapmaya şimdi başlamak bu yüzden önemli.

BM Genel Sekreteri Ban Ki-moon, bu yeni hedefleri tutturmada ülkelere yardımcı olmak için SDSN'yi başlattı. Başlıca üyeler arasında tüm dünyadaki üniversiteler, düşünce kuruluşları sayılabilir ve önde gelen işletmeler ile STK'lar da önemli ortaklar arasındadır. Tüm dünyada, Amerika Kıtası'nda, Avrupa'da, Orta Doğu'da, Güney Asya'da, Doğu Asya'da, Afrika'da ile Okyanusya'da ulusal ve bölgesel SDSN şubeleri kurulmaktadır. Bunun amacı Eylül ayında SKH'leri kabul edilene kadar her ülkenin SDSN'ye katılımını sağlamak.

Bu ilkbahar ve yaz mevsiminde, tüm dünya ülkelerinde, SDSN'ye bağlı kuruluşlar hükümetleri sürdürülebilir kalkınmanın kendi şehirlerinde, ülkelerinde ve bölgelerinde nasıl sağlanacağı hakkında beyin fırtınası yapmaya davet edecek. Şüphesiz birçok politikacı kendi üniversitelerinin, STK'larının ve önde gelen işletmelerinin katkıları için minnettar olacak. Ve gerçeklerden kaçmak isteyenler de bunun artık imkânsız olduğunu görecek.

Bu nedenle kuraklıklar, ısı dalgaları, şiddetli fırtınalar, yükselen deniz seviyeleri ve istikrarsız iklim modelleri artık bizim yeni gerçekliğimizdir. Basiretli hareket etmez ve yaptıklarımızı bilimsel kanıtlara dayandırmazsak, su stresini, gıda güvencesizliğini ve sosyal krizleri geride bırakamayız. Başka bir deyişle, bugünün büyüyen tehditlerinin üstü örtülemez. Sürdürülebilir Kalkınma Çağı'nın temelinde açıklık, katılım ve bilim olmalı.

Telif Hakkı: *Project Syndicate, 2014.*
www.project-syndicate.org

İnsan kaynaklı iklim değişikliği hakkında yapılan araştırmaların tamamı **Libya, Mısır, İsrail, Filistin ve Suriye gibi güvenliğin sıcak noktaları dâhil,** Akdeniz bölgesinde yağışların daha da azalarak geçtiğimiz çeyrek yüzyıl boyunca meydana gelen kuraklık eğilimini şiddetlendireceğini göstermekte.